

Definicja podstawowych pojęć etycznych dotyczących odpowiedzialnego wykorzystania AI w edukacji.

Wprowadzenie do AI w edukacji

Cele nauczania W skrócie

- Sztuczna inteligencja znajduje coraz szersze zastosowanie w szkolnictwie wyższym, gdzie wspiera procesy nauczania i oceniania oraz obsługę studentów. Wraz z rosnącą popularnością tej technologii **wykładowcy muszą zrozumieć podstawy etyczne, które gwarantują odpowiedzialne, sprawiedliwe i przejrzyste wykorzystanie sztucznej inteligencji.**
- Niniejszy moduł mikrolearningowy prezentuje podstawowe zasady etyczne, które wykładowcy powinni brać pod uwagę, wdrażając sztuczną inteligencję do praktyk edukacyjnych.
- Celem jest przekazanie im podstawowej wiedzy na temat zasad etycznych niezbędnych do odpowiedzialnej oceny i stosowania narzędzi AI w szkolnictwie wyższym.

Najważniejsze koncepcje i definicje

PODSTAWOWE ZASADY ODPOWIEDZIALNEGO WYKORZYSTANIA SZTUCZNEJ INTELIGENCJI.

Uczciwość

Dopilnowanie, by systemy AI nie dyskryminowały żadnych osób ani grup ze względu na płeć, pochodzenie etniczne, wiek, niepełnosprawność, status społeczno-ekonomiczny czy inne cechy.

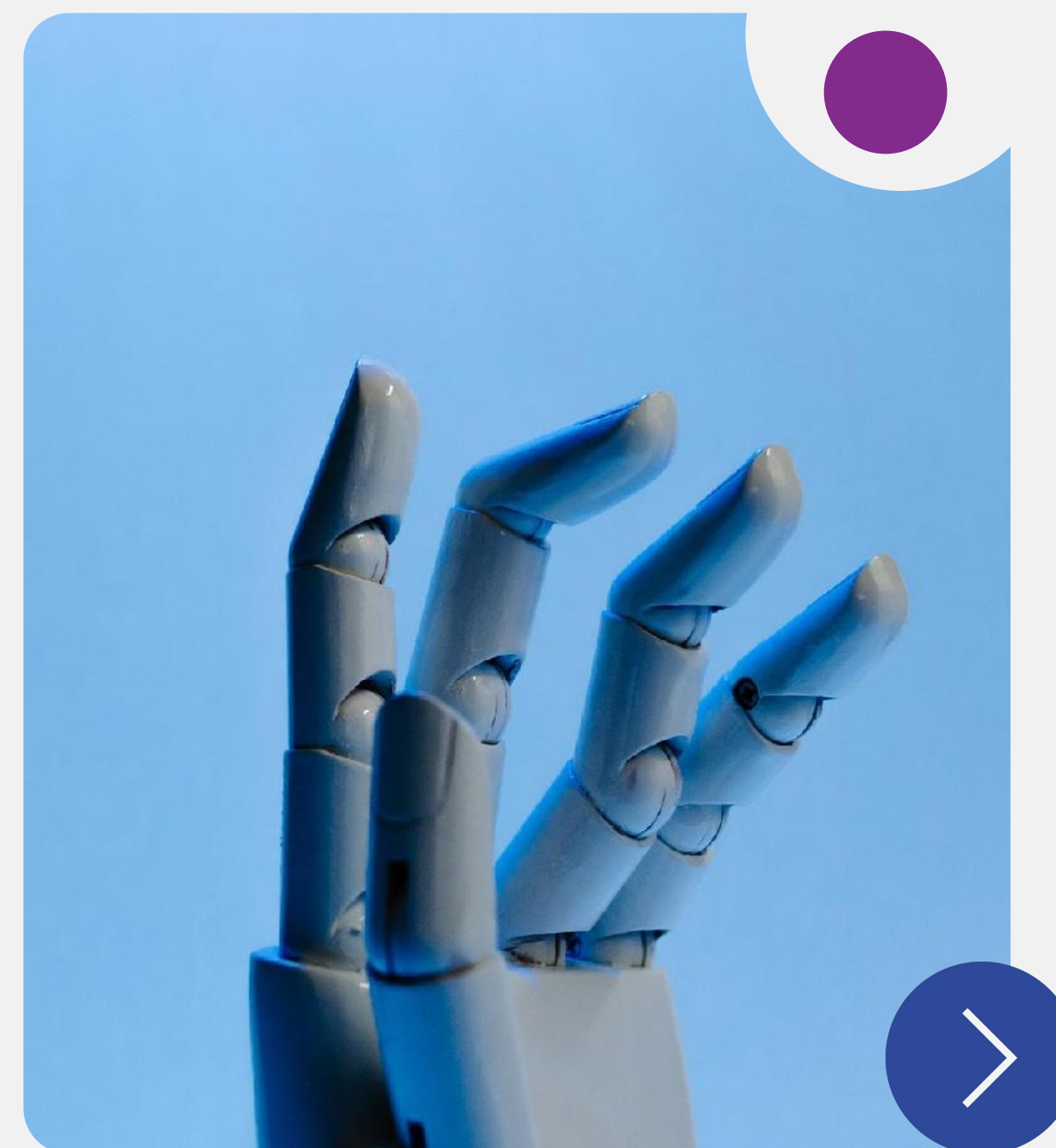
Przejrzystość

Zapewnienie zrozumiałości procesom związanym ze sztuczną inteligencją. Studenci i wykładowcy powinni wiedzieć, jak działają narzędzia oparte na sztucznej inteligencji, z jakich danych korzystają oraz w jaki sposób podejmowane są decyzje.

Odpowiedzialność

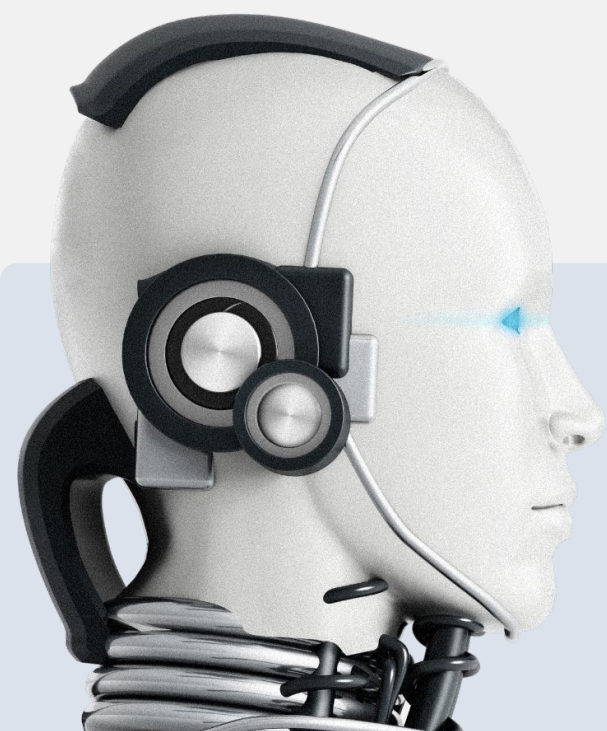
Zapewnienie jasnego podziału odpowiedzialności za decyzje podejmowane przy wsparciu sztucznej inteligencji. Instytucje i pracownicy muszą być w stanie uzasadnić i wyjaśnić rezultaty działania AI oraz w razie potrzeby interweniować.

Zasady te są ze sobą powiązane i stanowią podstawę odpowiedzialnego wykorzystania AI w szkolnictwie wyższym. Wspólnie dbają o to, by innowacje technologiczne służyły godności ludzkiej, rzetelności naukowej i równości szans.

Stronniczość AI

Jak przejawia się stronniczość AI w edukacji

Czym jest stronniczość

Termin „stronniczość” odnosi się do systematycznych i niesprawiedliwych schematów faworyzowania lub dyskryminowania osób lub grup, często spowodowanych nierównowagą danych, błędnymi założeniami lub normami kulturowymi zakodowanymi w systemach AI. Stronniczość w przypadku AI może pojawić się na każdym etapie: podczas gromadzenia danych, projektowania modelu, treningu lub interpretacji wyników.

Jak przejawia się stronniczość AI w edukacji

Narzędzia oparte na sztucznej inteligencji wykorzystywane w edukacji mogą nieumyślnie utrzymywać lub pogłębiać istniejące nierówności.

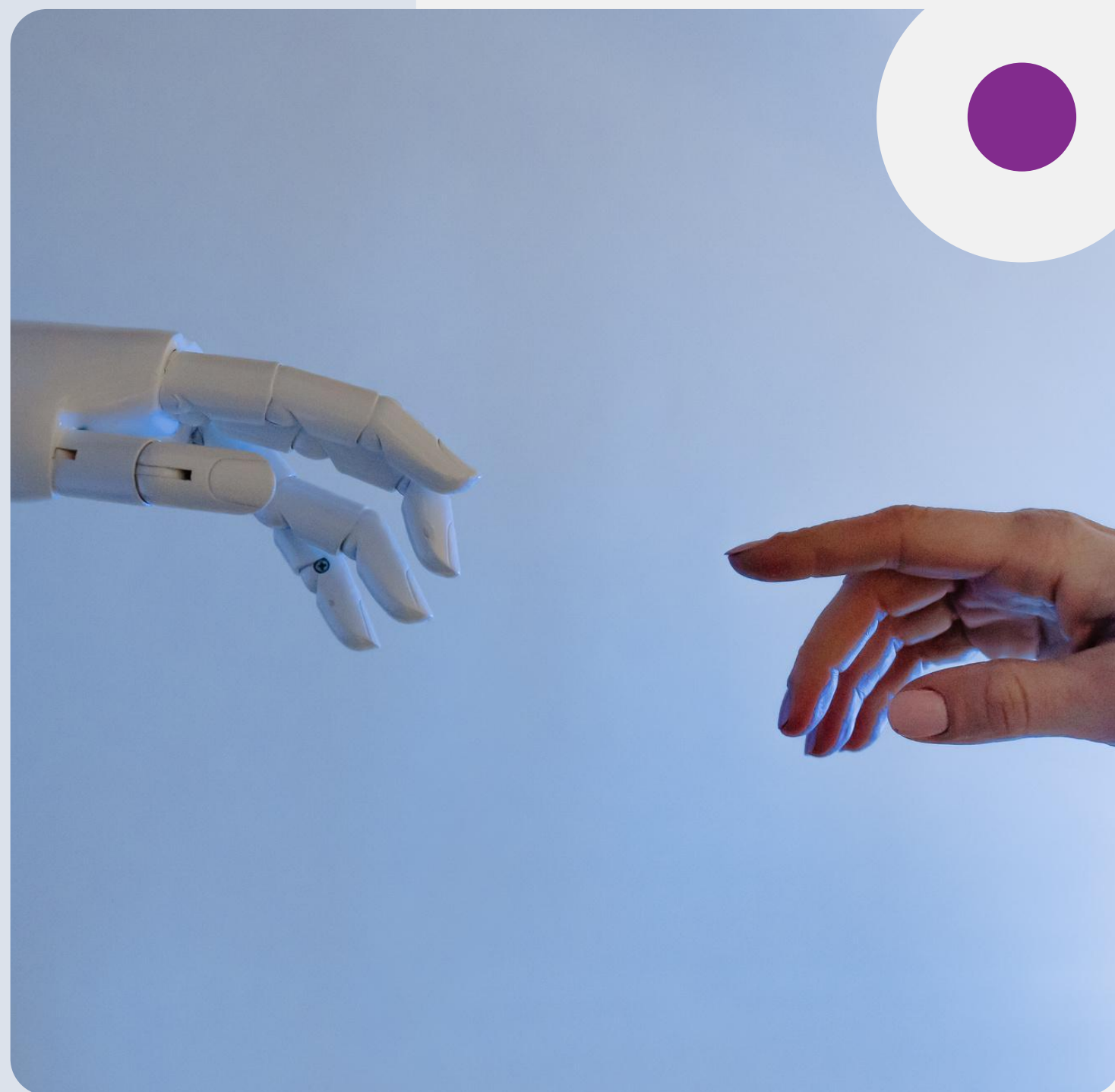
- Dane, które nie są reprezentatywne dla całej populacji studentów, i odzwierciedlają historyczne nierówności lub konteksty niemające zastosowania do wszystkich osób.
- Modele, które nadmiernie upraszczają złożoną, zróżnicowaną i wieloczynnikową rzeczywistość.
- Zautomatyzowane reguły stosowane bez brania pod uwagę kontekstu, które mogą pomijać uwarunkowania indywidualne lub kulturowe.
- Zalecenia, które utrwalają nierówności, ograniczając możliwości rozwoju akademickiego i pogłębiając istniejące różnice.

Jak wykrywać stronniczość?

Wykrywanie stronniczości wymaga od wykładowców krytycznej i aktywnej postawy. Oprócz analizy wyników obejmuje to ocenę tego, w jaki sposób technologia funkcjonuje w rzeczywistej praktyce edukacyjnej.

Nierówne wyniki, luki w danych, niewyjaśnione wzorce, brak przejrzystości lub ograniczone informacje, a także odczucia studentów związane z niesprawiedliwym lub nierównym traktowaniem.

Dlaczego etyczna AI ma znaczenie dla wykładowców

- Chroni prawa, godność i możliwości edukacyjne studentów.
- Wspiera budowanie zaufania między wykładowcami a studentami dzięki narzędziom AI.
- Sprawia, że decyzje akademickie są sprawiedliwe i inkluzywne.
- Zapobiega ryzyku utraty reputacji i ryzyku prawnemu.
- Wspiera wysokiej jakości nauczanie zgodne z wartościami uczelni.

Co-funded by
the European Union

W przypadku korzystania z narzędzia AI do oceniania w celu przekazywania informacji zwrotnych na temat prac pisemnych wykładowca powinien sprawdzać i zatwierdzać ostateczną ocenę, by mieć pewność, że automatyczne sugestie nie stawiają niektórych studentów w niekorzystnej sytuacji

Strategie na rzecz sprawiedliwego i przejrzystego wykorzystania AI

Praktyczne wskazówki dla wykładowców:

Poniższe praktyczne wskazówki pomagają przełożyć zasady etyczne na codzienną praktykę dydaktyczną:

Kwestionowanie danych

Pytaj, skąd pochodzą dane, kogo reprezentują, a kogo pomijają.

Weryfikacja stronniczości

Sprawdzaj, czy niektóre grupy regularnie osiągają inne wyniki.

Jasna komunikacja

Wyjaśniaj studentom, co robią narzędzia AI i jakie są ich ograniczenia.

Ludzki nadzór

Nigdy nie polegaj na AI przy podejmowaniu ostatecznych decyzji dotyczących oceny studentów.

Promocja różnorodności

Wykorzystuj w nauczaniu różnorodne przykłady, zbiory danych i punkty widzenia.

Ramy etyczne w edukacji

Dlaczego ramy etyczne mają znaczenie:

Ramy etyczne oferują strukturę, dzięki której sztuczna inteligencja wspiera edukację w sposób odpowiedzialny, sprawiedliwy oraz zgodny z prawami człowieka i wartościami akademickimi.

Najważniejsze międzynarodowe wytyczne dotyczące edukacji:

Komisja Europejska. Wytyczne dotyczące etycznego wykorzystania AI i danych w nauczaniu i uczeniu się (2022)

Dotyczą one przejrzystości, nadzoru ze strony człowieka, ochrony danych oraz równości w cyfrowych środowiskach edukacyjnych.

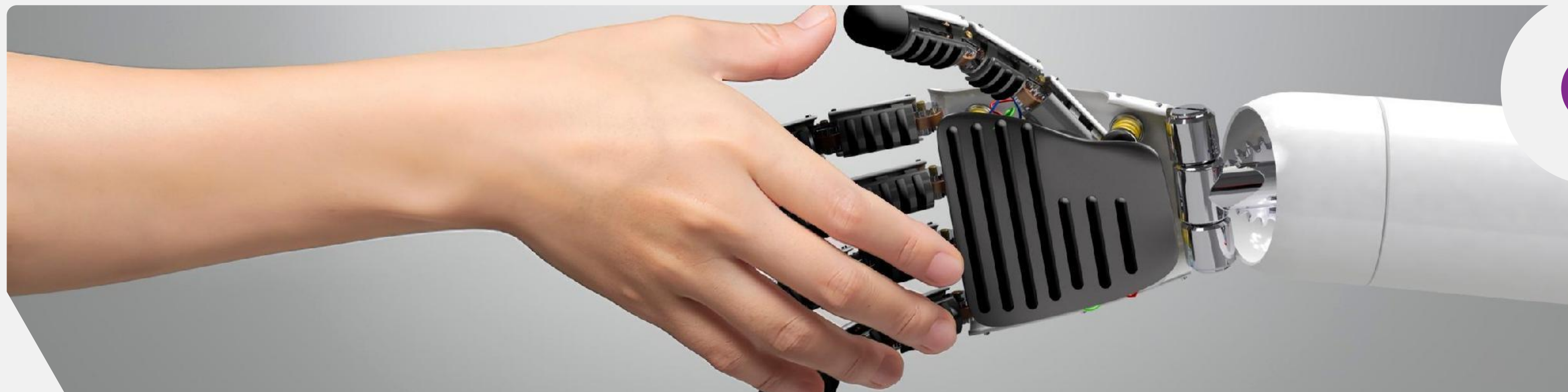
UNESCO. AI and Education: Guidance for Policy-makers (2021) (Sztuczna inteligencja w edukacji: wskazówki dla decydentów)

Zawierają wytyczne dotyczące wdrażania sztucznej inteligencji w edukacji przy jednoczesnej ochronie studentów, promowaniu równości oraz wzmacnianiu roli wykładowców.

Beijing Consensus on Artificial Intelligence and Education (2019) (Porozumienie pekińskie w sprawie sztucznej inteligencji i edukacji)

Podkreśla potrzebę etycznego, integracyjnego i zorientowanego na studenta wykorzystania AI, a także konieczność zapewnienia odpowiedniego szkolenia nauczycieli w zakresie AI.

Najważniejsze przesłanie dla wykładowców:

Ramy etyczne to nie tylko przepisy; to narzędzia wspierające, które pomagają wykładowcom podejmować świadome decyzje dydaktyczne i chronić studentów.

Wiele uczelni posiada już:

- zasady odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji,
- przepisy dotyczące ochrony danych (RODO),
- kodeksy etyki cyfrowej i akademickiej,
- wytyczne dotyczące uczciwości akademickiej i korzystania z generatywnej sztucznej inteligencji.

Najlepsze praktyki dla wykładowców uniwersyteckich

Wytyczne dla kierunków humanistycznych i społecznych.

- Włączaj dyskusje na temat etyki do zajęć dydaktycznych, wykorzystując rzeczywiste przypadki stosowania sztucznej inteligencji oraz przykłady z życia codziennego.
- Zachęcaj studentów do krytycznej oceny narzędzi AI, w tym ich ograniczeń, założeń i potencjalnego wpływu.
- Przed wdrożeniem narzędzi AI korzystaj z prostych list kontrolnych, zwracając uwagę na ochronę danych, ryzyko stronniczości, przejrzystość oraz konieczność nadzoru ze strony człowieka.
- Promuj otwarty i pełen szacunku dialog w zakresie kwestii etycznych, nierówności i zagrożeń związanych z wykorzystaniem AI w edukacji.
- Wybieraj narzędzia AI, które są dostępne dla wszystkich i uwzględniają zróżnicowane potrzeby edukacyjne oraz pochodzenie studentów.

Wezwanie do działania

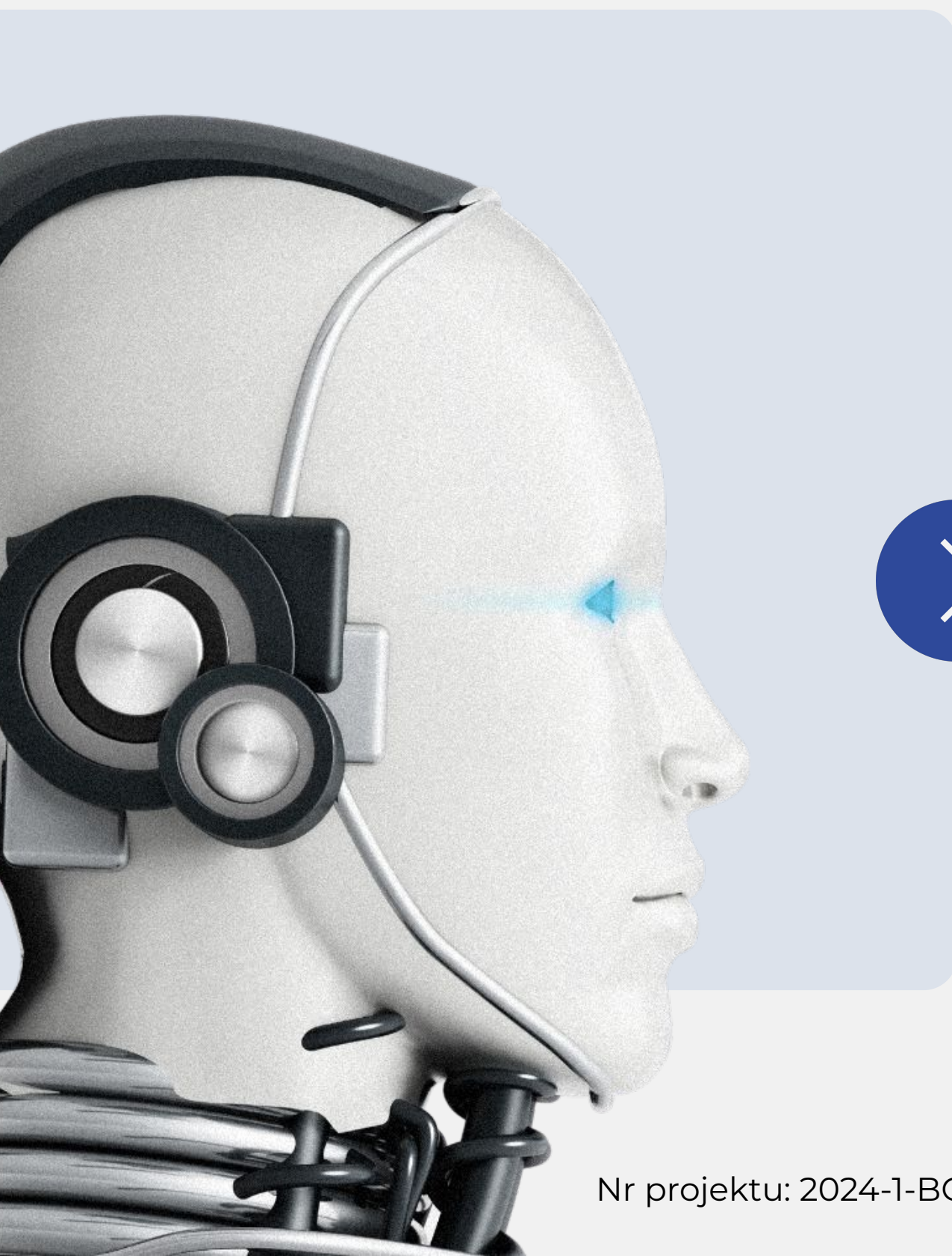
Refleksja etyczna

Jakie są Twoje główne obawy natury etycznej związane z wykorzystaniem sztucznej inteligencji w praktykach dydaktycznych lub ocenianiu?

Wybierz jedno narzędzie AI, z którego korzystasz w nauczaniu, i zastanów się nad następującymi kwestiami:

- Na jakie decyzje w ramach moich zajęć wpływa to narzędzie?
- Którzy studenci mogą odnieść z niego największe korzyści, a którzy mogą zostać nieumyślnie pokrzywdzeni?
- Kiedy i w jaki sposób należy interweniować, kierując się ludzkim osądem?

Odpowiedzialne korzystanie z AI zaczyna się wtedy, gdy wykładowcy poddają tę kwestię refleksji i działają w sposób świadomy.

Od teorii do praktyki: Etyczne decyzje w praktyce

Rozpoznawanie zasad etycznych w ramach sztucznej inteligencji stosowanej w edukacji

Rozpocznij ćwiczenie

Źródła

- European Commission, High-Level Expert Group on AI. (2019). *Ethics guidelines for trustworthy AI*.
<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>
- UNESCO. (2021). *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381137>
- Komisja Europejska. (2022). *Ethical guidelines on the use of artificial intelligence and data in teaching and learning for educators*.
<https://education.ec.europa.eu/news/ethical-guidelines-on-the-use-of-artificial-intelligence-and-data-in-teaching-and-learning-for-educators>
- Floridi, L. i Cowls, J. (2019). A unified framework of five principles for AI in society. *Harvard Data Science Review*, 1(1).
<https://doi.org/10.1162/99608f92.8cd550d1>

Umieszczenie etyki w centrum sztucznej inteligencji w edukacji oznacza ochronę godności ludzkiej oraz dbałość o to, by każdy nasz wybór technologiczny przyczyniał się do tworzenia sprawiedliwszego, bardziej inkluzywnego i sprzyjającego rozwojowi środowiska edukacyjnego.

Konsorcjum:

<https://trustai.unibit.bg/>

Projekt Trust AI

Wyłączenie odpowiedzialności: Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie stanowią wyłącznie poglądy autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Narodowej Agencji (NA). Ani Unia Europejska, ani NA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Nr projektu: 2024-1-BG01-KA220-HED-000249185

Co-funded by
the European Union

